

Kulturplanering – cultural planning

Kulturproduktionens villkor
Karlstad 1 oktober 2015

Cultural planning kännetecknas av

- En bred definition av kulturbegreppet.
- Att kultur ses som en integrerad del av politiken för regional utveckling.
- Fokus på medborgarperspektivet.
- Fokus på den unika platsen.
- Otraditionella metoder för att kartlägga kulturella resurser i bred bemärkelse.
- Utmaning av rådande föreställningar.

(Lindkvist och Månsson 2008)

Kulturplanering ersätter inte...

Kulturplanering ersätter inte kulturpolitik eller konstpolitik utan handlar om att sätta in konst- och kulturpolitiken i ett vidare samhällsperspektiv och är ett komplement till traditionell samhällsplanering.

Kulturplanering är en metod

---

för lokal omvärldsanalys och för att sätta kulturpolitik i centrum
med målet

att hitta det unika med en plats/region och utveckla det för att
platsen/regionen ska växa och utvecklas som plats/region.

(Lindkvist och Månsson 2008)

Kulturplanering är...

Ett sätt att arbeta som skär genom gränserna för offentlig sektor, privat marknad och civilt samhälle.

(Sven Nilsson 2003)

Definitioner av cultural planning

Ett verktyg för att tänka strategiskt kring ett områdes kulturreсурser med målet att kulturpolitiken ska stämma med lokala och regionala behov.

(Lindkvist och Månsson 2008)

En strategisk användning av kulturella resurser för en integrerad utveckling av städer, regioner och länder.

(Evans 2001)

Definitioner av cultural planning

Cultural planning as "thinking culturally (and artistically) about public policy: a culturally sensitive approach to urban and regional planning and to environmental, social and economic policy-making".

Cultural planning as "the strategic and integral planning and use of cultural resources for urban and community development".
(Colin Mercer).

(Franco Bianchini vid ett seminarium i november 2009)

Kulturplanering blir därmed också

---

en metod för att förverkliga aspektpolitik genom att identifiera kulturella resurser som kan bidra till utvecklingen av andra politikområden än det kulturpolitiska området och formulera en strategi för denna utveckling.

Aspektpolitik

Aspektpolitik innebär ”att samspelet mellan de verksamheter som kulturpolitiken ansvarar för och verksamheter inom andra samhällsområden görs till en kulturpolitisk huvudstrategi” med utgångspunkten att ”de perspektiv, förmågor, kunskaper och insikter, som kulturområdets myndigheter, institutioner och aktörer i övrigt besitter, i högre grad kan bidra till samhällsutvecklingen”.

(Kulturutredningen, Förnyelseprogram, s. 25f.)

Kulturpolitik som sektor

I 1974 års kulturpolitiska riksdagsbeslut gjordes en praktisk/ politisk avgränsning av begreppet kulturpolitik: Kulturpolitik är ”åtgärder inom ordets, scenens, bildens och tonens områden samt ifråga om medier för kommunikation såsom radio och television. Den bör vidare avse vissa insatser inom folkbildning och organisationsliv samt åtgärder för att bevara och levandegöra kulturarv.”

Kulturpolitik som sektor

”... har kulturpolitiken fortfarande som huvudsyfte att stödja insatser som görs inom ordets, scenens, bildens och tonens områden samt för kulturarvet. Mediepolitiken har starka kopplingar till kulturpolitiken, men har också egna mål och syften. Detsamma gäller stödet till folkbildningen och föreningslivet.”

(Tid för kultur, prop. 2009/10:3. s. 12)

Brett kulturbegrepp

- Konst, medieaktiviteter och kulturinstitutioner.
- Kultur bland ungdomar, etniska minoriteter och andra intressegrupperingar.
- Kulturarven, inklusive arkeologi, gastronomi, lokala dialekter och ritualer.
- Lokala och externa uppfattningar om en plats som de uttrycks i skämt, sånger, litteratur, myter, turistguider, medieskildringar och traditionell visdom.
- Den naturliga och byggda miljön, inklusive offentliga och öppna platser.
- Mångfalden och kvaliteten på anläggningar för fritid, mat och dryck, underhållning och kulturella aktiviteter.
- Utbudet av lokala produkter och talanger i konsthantverk, tillverkning och tjänster.

(Lindkvist och Månsson 2008)

En definition av lokala kulturella resurser

- Arts and media activities and institutions
- Sports and recreation
- The tangible and intangible heritage
- The local ‘image bank’
- Places for sociability
- Intellectual and scientific milieux and institutions
- Creative inputs into local crafts, manufacturing and services activities

(Bianchini november 2009)

A definition of the urban ‘image bank’

- Media coverage
- Stereotypes, jokes and ‘conventional wisdom’
- Cultural representations of a city
- Myths and legends
- Tourist guidebooks
- City marketing and tourism promotion literature
- Views of residents, city users and outsiders

(Bianchini november 2009)

Kulturpolitikens fyra perioder

- ”Förhistorien” (- 1945)
- ”En spirande debatt” (1945 – 1958)
- ”Diskursens höjdpunkt” (1959 – 1974)
- ”Sviktande intresse” (1975 – 1996)

(Frenander 2005)

- Den femte perioden (1996 -)

(Lindkvist och Månsson 2008)

Den femte perioden

”förnyat intresse för kultur som regionalpolitiskt medel”

Människor är rörligare och konkurrensen mellan platser ökar.

Platsmarknadsföringen har därför fått ökad betydelse:

- Behålla invånare, företag och besökare.
- Locka till sig nya invånare, företag och besökare.

Samtidigt har konst och företagande närmat sig varandra.

(Lindkvist och Månsson 2008)

Några roller för kultur som utvecklingsfaktor

- Del av upplevelsenäringen
- Näring
- Imageskapande (profilering, den yttre bilden)
- Indentitetsskapande (det inre livet)
- Kreativitetsfrämjande (katalysator för kreativitet och innovation, skapar kreativa mötesplatser för entreprenörer och eldsjälar)
- Lokaliseringsfaktor

Platsmarknadsföring och cultural planning

Likhet:

Båda försöker ta vara på det som är unikt för en plats och utveckla det.

Skillnad:

Platsmarknadsföring fokuserar mer på image – den yttre bilden -
och cultural planning mer på identitet – det inre livet.

(Lindkvist och Månsson 2008)

Cultural planning handlar om att hitta 'den verkliga' bilden av
platsen, 'platsens DNA'.

(Att fånga platsens själ)

Kulturpolitikens utvecklingsfaser

- Den humanistiskt motiverade kulturpolitiken.
- Den sociologiskt motiverade kulturpolitiken.
- Den instrumentellt motiverade eller marknadsorienterade kulturpolitiken.

(Dorte Skot-Hansen och Jenny Johannisson)

	Humanistisk	Sociologisk	Marknads-orienterad	Integrerad
Mål	Bildning	Frigörelse	Synliggörande Ekonomisk tillväxt	Utveckling
Bakgrund	Staten	Civila samhället	Marknaden	Samspel privat, offentligt, civilt samhälle
Förankring	Nationell	Lokal	Global	Glokal
Strategi	Kulturdemokrati God konst till folket	Kulturell demokrati Publikarbete Uppsökande verksamhet Eget skapande	Kulturalisering Profilering Marknadsföring	Aspektpolitik Lokal identitet Utveckla infrastrukturer Skapa mötesplatser Bygga upp kompetenser
Publik	Hela befolkningen	Grupper	Segment Livsstilar	Lokala befolkningen ”Heta mötesplatser”
Ram	Kulturinstitutioner Turnéer	Aktivt deltagande Pluralistiska ramar	Flaggskepp Festivaler Upplevelseindustri	Integration Kreativ sektor
Funktion	Upplysning Bildning	Bekräftelse Utveckling Kommunikation	Underhållning Upplevelse	Kommunikation Kreativitet Utveckling
Förmedling	Kulturförmedlare Folkbildning	Animatörer Kultursekreterare Kulturpedagoger	Projektledare Entreprenörer Eldsjälar	Kulturstrateger Kulturutvecklare Entreprenörer

Södra Småland/Kronoberg

Arbetet med att ta fram en ny kulturstrategi i södra Småland var ett politiskt initiativ grundat i frågor som:

- Vem ska sätta upp de kulturpolitiska målen?
- Vilket kulturbegrepp vill vi använda?
- Varför avspeglar budgeten inte vårt bredare kulturbegrepp?
- Vad händer på gräsrotsnivå?
- Vilka unika kulturella resurser finns i södra Småland?

(Lindkvist och Månsson 2008)

Kartläggning i form av uppdrag till olika aktörer

Smålands museum

Nätverket SIP (Samhällsutveckling i praktiken)

Länsbibliotek Sydost

Smålands Musikarkiv

Reaktor Sydost

Interactive Institute

ALMI

m.fl.

Följande områden fokuserades

- Existerande kulturinfrastruktur på länsnivå, vilket innefattade publiktilgänglighet, kalendarium m.m.
- De allmänna platsernas attraktivitet.
- Områdets historiska, kreativa, arkitektoniska och antropologiska prägel.
- Utveckling av lokala talanger.
- Egna och andras bild av platsen (som uttrycks i filmer, sånger, sagor, turistguider, resebroschyrer och litteratur).

(Lindkvist och Månsson 2008)

...med följande frågor som grund:

- Vilka erkända kulturreсурser finns i området?
- Vilka ännu ej erkända kulturreсурser finns i området?
- Vilka kulturreсурser kan komma att uppstå med rätt uppmuntran och planering?
- Till vilken nytta kan var och en av dessa resurser vara för individers och områdets utveckling?

(Lindkvist och Månsson 2008)

Kulturstrategi

En kulturstrategi som fokuserar på södra Smålandsregionens unika förutsättningar:

- Entreprenörskap/mångsyssleri.
- Berättartradition.
- Stark media- och IT-sektor.
- Småland som varumärke.
- Ungas kraft och kompetens.
- Stormen Gudrun och effekter av klimatförändringar.

(Lindkvist och Månsson 2008)

Regionförbundet södra Smålands roll

- Att ge visioner, mål och strategiförslag.
- Att vara möjliggörare och gränsbrytare, bland annat genom att bryta upp gränser mellan kommersiellt och offentligt finansierad kultur.
- Att ge kulturella perspektiv på andra politikområden.

(Lindkvist och Månsson 2008)

Lärdomar av processen

- Att nya glasögon gav en ny bild av länet.
- Att utomstående konsulter användes gav nya perspektiv
- Att metoden är sektorsövergripande ses som en stor fördel och utmanar tidigare arbetssätt men gör den också svår att jobba med i vissa sammanhang.

(Lindkvist och Månsson 2008)

Inlämningsuppgift 3

Vad innebär begreppet kulturplanering/cultural planning och hur kan kulturplanering användas?

Skriv 2 – 3 A4-sidor, Times Roman 12 p, enkelt radavstånd.

Inlämning till peter.almerud@gmail.com senast den 7 oktober.

Litteratur:

Att fånga platsens själ. Handbok om cultural planning

Ghilardi, Lia, “Cultural Planning: an Integrated Approach to Cultural Development“

Lindkvist, Lars och Erica Månsson, ”Cultural planning – om att se på en plats med nya glasögon”